

Ovocie Prvého nicejského koncilu

Dňa 30. apríla 2025 sa na pôde Katedry systematickej teológie Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnilo vedecké kolokvium s medzinárodnou účasťou na tému Ovocie Prvého nicejského koncilu, ktoré bolo organizované pri príležitosti 1700. výročia konania Prvého nicejského koncilu (325). Podujatie sa konalo v spolupráci so Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola v Nyíregyháze (Maďarsko) a prebehlo v aule A3 GTF PU v Prešove. Kolokvium sa nieslo v duchu historickej reflexie a systematickej analýzy jedného z najdôležitejších ekumenických koncilov kresťanských dejín.

Úvodné privítanie všetkých účastníkov a poslucháčov zaznelo o 9:30, po ktorom nasledoval úvod do témy v podaní doc. ThDr. Štefana Paločka, PhD. z Katedry systematickej teológie GTF PU. V prednáške načrtnol význam a dôsledky rozhodnutí koncilu z roku 325 pre súčasnú kresťanskú teológiu a prax.

Nasledovali príspevky odborníkov z Maďarska a Slovenska, ktoré ponúkli interdisciplinárne pohľady na teologické, historické aj filozofické aspekty nicejského koncilu. Prof. Dr. László Odobina (Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola v Nyíregyháze, Szegedská univerzita, Národná univerzita verejnej správy v Budapešti) vystúpil s prednáškou „Ortoprassi e ortodossia, pluralismo ed esclusivismo nelle reazioni contemporanee al Concilio di Nicea“, v ktorej sa zameriaval na vzťah medzi ortopraxiou a ortodoxiou v kontexte pluralizmu a exkluzivizmu ako súčasťou reakcií na Prvý nicejský koncil. Prednáška ukázala, že rozhodnutia koncilu mali nielen dogmatický, ale aj výrazný spoločenský a kultúrny dopad.

Prof. Dr. Miklós Gyurkovics (SZAGKHF v Nyíregyháze) vo svojom teologickom vstupe s názvom „Kristológia a antropológia z pohľadu Alexandra a Ária“ rozpracoval teologický spor medzi Alexandrom Alexandrijským a Áriom, pričom poukázal na ich rozdielne chápanie Kristovej osoby a jej antropologických dôsledkov.

Za domácu inštitúciu, GTF PU, vystúpil doc. ThDr. Marcel Mojzeš, PhD., ktorý vo svojej prednáške „Svätý Pafnucius – obranca ženatého kňazstva“ pripomenul málo známy, no významný hlas biskupa Pafnucia na koncile, ktorý obhajoval tradíciu ženatého duchovenstva. Jeho príspevok bol dôležitým historicko-teologickým príspevkom k aktuálnej diskusii o celibáte.

SSLic. Mgr. Ľuboš Pavlišinovič (GTF PU v Prešove) vo svojej odbornosti z oblasti biblickej teológie predniesol príspevok „Porozumenie termínov απαύγασμα a χαρακτήρ v Hebr 1,3 vo svetle Nicejského vyznania viery“, kde analyzoval jazykový a obsahový význam týchto termínov, ktoré boli kľúčové pre formuláciu christologického učenia koncilu.

V rámci diskusie, ktorá nasledovala po všetkých príspevkoch, sa otvoril priestor pre otázky, komentáre a ďalšie podnety na reflexiu dôležitosti Nicejského koncilu pre teológiu, cirkevnú prax i ekumenický dialóg v dnešnej dobe. Kolokvium prebehlo v hybridnej forme, s možnosťou online pripojenia prostredníctvom platformy MS Teams, čo umožnilo zapojiť sa aj širšej odbornej verejnosti mimo fyzických hraníc fakulty. Odkaz na sledovanie bol zverejnený na

webovej stránke GTF PU. Organizačný výbor, vedený prof. Dr. Miklósom Gyurkovicsom, doc. ThDr. Štefanom Paločkom, PhD., doc. ThDr. Marcelom Mojzešom, PhD., SSLic. Mgr. Ľubošom Pavlišinovičom, ThLic. Luciou Palovičovou, Mgr. Igorom Čikošom, Mgr. Dominikom Gromosom a Ing. Valérom Halečkom, zabezpečil hladký priebeh podujatia a odbornú úroveň kolokvia. Záverom možno konštatovať, že podujatie predstavovalo hodnotný príspevok k reflexii teologického dedičstva Nicejského koncilu a jeho ovocia pre súčasnú vieru, prax a medziakademický dialóg.

doc. ThDr. Štefan Paločko. PhD.